

Emakhuwa

Okhapelela erutthu ni mihakhu

REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO

A produção deste livro tornou-se possível graças ao apoio do povo Americano através da Agência dos Estados Unidos para o Desenvolvimento Internacional (USAID). O conteúdo desta publicação é da total responsabilidade do Ministério da Educação e Desenvolvimento Humano da República de Moçambique.

FICHA TÉCNICA

Título:

Okhapelela erutthu ni muhakhu

Língua:

Emakhuwa

Coordenação Editorial - MINEDH:

Telésfero de Jesus

Vamos Ler!:

Samima Patel, Abdala Machude, Amélia Bazima, Dilson Buque e Francisco Sampaio

Autores:

Neves Jacinto Anselmo, Júlio Bernardo, Lucas Bonga, Eduardo Napualo, Elmano Mucopo, Ana Jahamo e Saraiva A Aibo

Assessoria Linguística e metodológica:

Carlos Manuel e Maurício Bernardo

Ilustração:

Orlando Chissano

Maquetização:

Walter Sambo

Capa:

Orlando Chissano e Walter Sambo

Impressão:

Nova Delhi, Índia

Tiragem:

2648

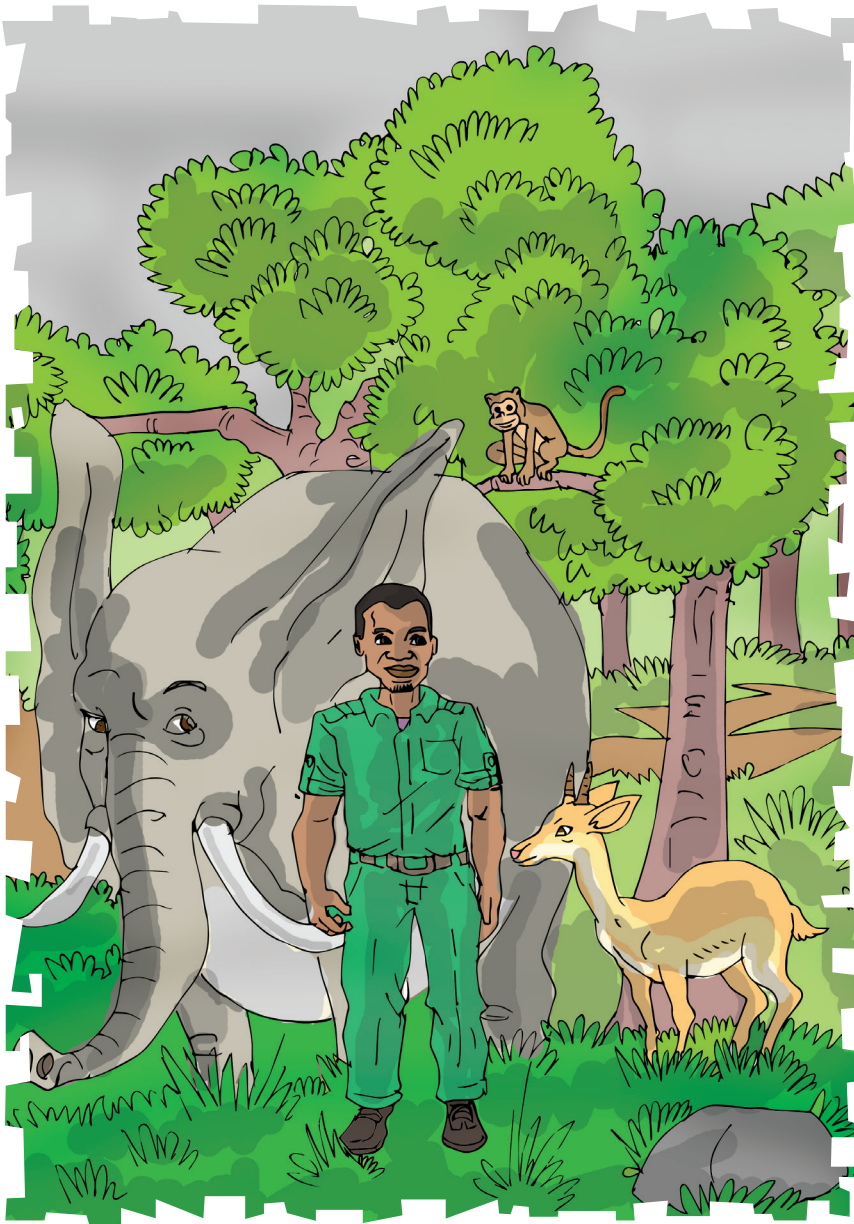
N.º do registo:

10064/RLINICC/2019

Financiado pela USAID

República de Moçambique

Mmuttettheni sookhala
inama sinci.

Iyo khasinkhala paahi
mmawaani.

Sinkhala nave mutakhwani
ottayi.

Muttheke aahirowa ototha
inama.

Owo aatotha inama sa
mutakhwani.

Aarowale ni mwaana awe
Amina.

Mmo aahoona etthepo
yuulupale.

Eyo yaari ni khole ooyeva ni
naahe.

Onammoca khonithiwa
inama.

Anamuteko ti anikhapelela
seyiyo.

Anikhapelela wiira sihiiviwe
simala.

Etakhwa eyo khenipahiwa ni
atthu.

Anipaha anootthukiwa ni
anooliva.

Mmo annirowa aletto
oxukurya.

Awo anikhuma ilapo sa
okhopela.

Akina anikhala atthu
ootteela.

Awo yaaxukuryaka annihiya
etthu.

Siiso annincererya oruwerya
wahu.

Elapo enarowa ohoolo ni
wuunuwa.

Atthu anaattamela mmo
anniloola.

Inama sinihala omala
sinnaakihiwa: Ekha, etthepo,
ekonya, ehaasa.

Wiiva seyiya ti ovaanyiha
malamulo.

Nrowe nikhapelele mihakhu
sahu.

Mmuttettheni enniiniwa
etuufu.

Eyo ekoma eruuhiwe ni
atthu akina.

Yaawo akhumme ilapo sa
ottayi.

Ela eniiniya ni athiyana
ooreera.

Awo animwiipa saana isipo
saya.

Ni tho aniwara ikuwo
soolikana.

Isipo aniipaaya ti sooreera
wiiwa.

Ahooleli waasivela isipo sa
etuufu.

Ikoma saya sinoopiwa ni
alopwana.

Anoopa akilanthi wala
yeemenle.

Atthu aniina anikhala
oowiiwanana.

Mawarelo aya oreera
vanceene.

Athiyana anoophwaneliwa
saana.

Etuufu eniiniwa mahiku a
niira.

Niira na etiini, na elapo wala
nikina.

Mahiku awo anikhala
oohakalala.

Tivo ela ekoma ti
yoothanliya.
Atthu a ilapo sa okhopela
ophenta.
Awo nave anniina mahiku
yaphiya.
Anitakiherya wiina ni
makhata aya.
Ahooleli annikhuma
mpwaro, aniina.
Ekoma ela yoomwarela
mulaponi.
Nookhala nihiku nootthapela
yeela.
Makhuru manceene
annithukumana.

Mmawaani mukhaleke
mooreera.

Atthu ahaana okwesa
vatthokoni.

Yakwesa athipeleke
ikokhola.

Yuuheeleke malitti aneemela
maasi.

Alimeke vapuwani wiira
vareereke.

Ahaana onyawa ahinatthi
olya.

Ni tho onyawa yamaliha
olya.

Siiso anoosyaka iretta
soovirikana.

Mmuttettheni sookhala
ixipiritaali.

Weyiyo ti onilooliwa aretta.

Aretta awo annikhala
oovirikana.

Aakhala a ettekuxa ni
oovyaluwasa.

Iretta iya ti soowoopiha
vanceene.

Tivo vanireerelaaya
wiikhapelela.

Ettekuxa empacerya ni
oviha erutthu.

Akina annirapheya ni
okhulumuwa.

Mwaaxitthu xeeni onruha
ettekuxa?

-Ipwilimwithi sinruuha
ettekuxa.

Nisyake sayi ipwilimwithi
owaani?

-Oheliweke murette aya
mpaani.

Oheliweke mpaani
ninrupaahu.

Nihikhottiheke ohuula
mikhora

wiira ipwilimwithi sivukuwe
mpaani.

Ekina yuulupale tho wiira
ti ela: Orupa muhina mwa
ntthavi naya.

Nave tho nihaana
okhapelela maasi:
Nivuluwiha saana maasi
oowurya,
masi nipaceryeke orapiha
mwaapu. Navuluwiha
maasi, nikhuneeleke.
Nirapihe soolya nihinatthi
waapeya.
Nirattele mapuro anrikiwa
maasi.
Nithipele makutuphe a
emanka.
Vanceenexa a emanka
yoottokotta.

Nithipeleke ikokhola
soowuntta
wiira iphepele sihirelane
vaavo.

Hata ipwilimwithi osiveliwa
mwemmo.

Ipwilimwithi ni iphepele
otakhala.

Seyiyo otannya iretta
sowoopiha.

Osyaka iretta etthu
yootepa oreera.

Naphwanya, niroweke
oxipiritaali.

Navahiwa mirette,
niwuryeke saana.

Anamwane anrowihiwa
oxipiritaali.

Awo annivahiwa mirette
soovoniha.

Anamwane ahikhottheke
mirette.

Mirette siniphwanyiha
okumi.

Masi sikhale mirette sa
oxipiritaali
wiira aphwanye okumi
wooreera.

Siiso vanitthunaaya oweriya
osoma.

Ni yasoma anooreherya
mukhalelo.

Atthu yakhala akumi
anivara miteko.

Nono onipaka mirupa
soorera.

Owo onipaka ni mikhoyi sa
ifaarutu.

Mikhoyi iyo sinitthukaniwa
ikaaxa.

Oxuntte oxikola opaka
mirupa.

Mirupa sinipakaawe ti
soolipa saana.

Athiyana waasivela mirupa
sa Nono.

Nono onthumiha mirupa
opasari.

Atthu anthuma, anihela
iphaawu.

Akina anihela eyoolya
yoosiva ekina.

Anikuxa arowaka waaweha
aretta.

Nono onpaka mirupa
aworowa.

Ni onnipaka tho namurunku.

Ola onoosoma ni onoopaka
mirupa.

Vano oniphavela opaka itthu
sikina.

Matata awe anninvaha
muhakhu.

Ootheene nisome wiira
nixutte.

Anamwane ootheene
asomeke. Mwaana oosoma,
mwaana onoona.

Nono onnooniherya oxutta
wawe.

Onooniherya ni miteko
onvaraawe. Matata
oophwanyiha musurukhu.
Musurukhu yoowo oosuka
owaani.

Osukale wiira othume
ikaruma.

Ikaruma sene sa oxikola ni
ikuwo.

